

Biblické války

V předmluvě této nesmírně zajímavé knížky se praví že:

...vznikla ze stejnojmenného projektu, realizovaného před dvaceti lety. Využívá se v ní všechno, co k jejímu tématu v uplynulých dvou desetiletích přinesla historiografie a archeologické objevy. (...) Knihu jsme psali jako pokus aplikovat na biblické příběhy moderní vojenské myšlenkové postupy a poznatky.

A já dodávám, že k napsání této knihy se spojili přední odborník na vojenskou historii, geografii a archeologii starověkého Izraele Mordechai Gichom a bývalý náčelník izraelské vojenské zpravodajské služby a pozdější prezident Izraele Chaim Herzog. Přitom Gichom zpracovává tematiku starozákonního období, tedy od doby praotců až po pád Jeruzaléma za náporu Babylóňanů, zatímco Herzog se věnuje tzv. mezidobí, tedy době Makabejského povstání. Kdo snad čeká, že budou při interpretaci dávných bitev dva izraelští vojenští archeologové vycházet z evangelikálních pozic, bude patrně zklamán. Postoj autorů k starozákonním událostem není rozhodně tentýž, na jaký jsme zvyklí v našich sborech. Nicméně Gichom a Herzog berou Písma jako *věrohodný zápis historických událostí*, nebo přinejmenším jejich ozvuků. A tak ten, kdo se chce především dozvědět o strategii i taktice při dobývání zaslíbené země, či o vojenské branné moci Izraelského a Judského království, jejich domácích zápasech, případně účasti na zahraničních vojenských misích, bude jistě nejednou překvapen.

Autoři před čtenářem rozehrávají pokus o rekonstrukce jednotlivých šarvátek, potyček, bitev a obléhání, o kterých v Bibli můžeme číst. A tak je možné si představit, jakým způsobem Abram při nočním přepadu vysvobodil s relativně malou skupinou bojovníků svého synovce Lota, který byl spolu s ostatními obyvateli krajiny Sodomské zajat po vojenské intervenci čtyřkoalice severních králů.

Můžeme získat mnohem hlubší vhled do postupného dobývání zaslíbené země izraelskými kmeny pod vedením mimořádně schopného vojevůdce Jozuy. Zde je nanejvýš zajímavá interpretace známého biblického místa: Joz 10,12-14, kterou pro zajímavost (a za všechny ostatní) zmíním podrobněji.

Tehdy mluvil Jozue k Hospodinu... Volal před očima Izraele: „Zmlkni, slunce v Gibeónu, měsíci, v dolině Ajalónu.“ A slunce zmlklo a měsíc stál, dokud lid nevykonal pomstu nad svými nepřáteli...

Mnozí letničně-charismatictí vykladači tento text interpretují doslovně (jak jsem měl možnost číst i vyslechnout): Země se na nějaký čas doslova zastavila ve své rotaci (a slunce a měsíc se tudíž nepohybovaly po obloze). Emeritní prof. University Karlovy Jan Heller tuto událost interpretuje následovně: vůdci dané oblasti nedostali dobrou věštbu v místních svatyních, ve kterých uctívali slunce a měsíc, neboť oblastní božstvo „v konání“ zastavil svou mocí Hospodin (viz *Univerzum* č. 18, vyd. Cesta, Brno, 1995, str. 16-18).

Autoři *Biblických válek* tuto událost interpretují zcela odlišně. Vycházejí přitom z doložitelných geografických podmínek dané oblasti: celé údolí bylo pravděpodobně zahaleno hustou mlhou, která zde bývá obvyklá. A právě mlha umožnila Jozuovy skryté přesuny i dokonání zdrcující porážky nepřátel...

V dalších kapitolách se pak dočítáme o válkách soudců, o založení království a pravidelné armády, opevněních měst a zdokonalování vojenského umění rozděleného království, a to až po pád Izraele a později i Judy...

Druhá část knihy přibližuje biblickému čtenáři méně známou (a neprávem opomíjenou) historii Izraelců: Makabejské povstání. Je popsán důvod, průběh i konec tohoto povstání. A to včetně podrobného popisu jednotlivých válečných operací Judy Makabejského, kterého autoři vykreslují jako mimořádně nadaného válečníka s vysoce morálním a vlasteneckým cítěním.

Knihu lze doporučit jako kvalitní doplňkovou četbu, která přibližuje vojenské realie starozákonních událostí.

Chaim Herzog a Mordechai Gichon: ***Biblické války***, překlad: L. Matyska, Jota, Brno 1999, 294 strany, fotoilustrace, četné nákresy a rekonstrukce, mapky, nákresy jednotlivých bitev, vysvětlující textové poznámky, rejstřík.

Petr Plaňanský